

Muistio Kansallinen Kokoomus r.p.:n puoluerahoituksen tarkastamisesta ajalta 1.1. – 31.12.2023

Yleistä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on puoluelain (10/1969) 9 e §:n 1 momenttiin perustuen tehnyt puoluerahoitusta koskevan tarkastuksen ennen vuotta 2023 rekisteröityihin puolueisiin ja eräisiin niiden piirijärjestöihin sekä lähiyhteisöihin. Eduskuntapuolueiden osalta tarkastus kohdistui ajanjaksoon 1.1. – 31.12.2023.

Tarkastuskohdekohtaiset havainnot annetaan muistiona kullekin 36 tarkastuskohteelle sekä asianomaiselle puolueelle. Kaikista muistioista koostettava kertomus annetaan vuonna 2025 eduskunnalle.

Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Johanna Kormu, johtava tilintarkastaja Pontus Londen, tarkastaja Elina Nordström, ylitarkastaja Hanna Surakka, johtava tilintarkastaja Minna Tyrväinen ja ylitarkastaja Malviina Vahtera. Tarkastusta on valvonut valvontapäällikkö Jonna Carlson.

Tarkastuskohteille on ilmoitettu tarkastuksesta 29.5.2024. Puolue on toimittanut pyydetyn ennakkomateriaalin, ja tarkastus toteutettiin 23.9.2024. Tarkastukseen osallistui Kansallinen Kokoomus r.p.:stä toimistopäällikkö Heikki Ketola.

Valtiontalouden tarkastusvirastolle toimitetut tilinpäätöstiedot

Puolueiden tuli toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle omat tilinpäätöstietonsa: tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastuskertomus, erittely vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta, yhteenveto ajantasaisista ilmoituksista sekä puoluetukea koskeva tilitys valtionavustuksen käytöstä. Lisäksi puolueiden tuli toimittaa tarkastusvirastolle puoluetukipäätöksissä mainittujen piirijärjestöjen ja naisjärjestön sekä lähiyhteisöjen tilinpäätöstiedot.

Kansallinen Kokoomus r.p. on toimittanut vuodelta 2023 puolueen ja puoluetukipäätöksessä tarkoitettujen yhdistysten tilinpäätöstiedot puoluerahoitusvalvonnan järjestelmään.

Puoluetukea saavan puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun muun yhdistyksen tilintarkastajan on puoluelain 9 c §:n mukaan lausuttava tilintarkastuskertomuksessaan tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi 1) onko valtionavustuksen käytössä ja käyttöä koskevassa raportoinnissa noudatettu puoluelain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja; 2) onko noudatettu puoluelain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta.

Kansallinen Kokoomus r.p.:n tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2023 sisältyy puoluelain 9 c §:n edellyttämä lausuma.

Tiedot on toimitettu puoluelain mukaisesti.

Kirjanpidon menettelyt puoluerahoituksen näkökulmasta

Tarkastuksen perusteella ei ilmennyt olennaista raportoitavaa puolueen kirjanpidon menettelyistä puoluerahoituksen näkökulmasta.

Puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ja tukirajoitusten noudattaminen

Puoluelain 8 c §:n mukaan puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön saaman tuen määrästä ja sen antajasta ilmoitetaan Valtiontalouden tarkastusvirastolle, jos yksittäisen tuen tai useista samalta tukijalta saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo on vähintään 1 500 euroa kalenterivuodessa (ajantasainen ilmoitus).

Kansallinen Kokoomus r.p. oli tehnyt ajantasaisia ilmoituksia vuodelta 2023 yhteensä 910 500 euron määrästä. Tarkastuksessa ei todettu muita tukia, joita olisi tullut ilmoittaa.

Kansallinen Kokoomus ry on vastaanottanut Kansallinen Sivistysliitto ry:ltä (Kansio) yhteensä 4 040,00 euroa vuonna 2023. Tarkastuskohteelta saadun tiedon mukaan kyse on vapaasta sivistystyöstä annetun lain 632/1998 perusteella maksetuista suorituksista. Lakimuutos, jonka mukaan valtionosuus ei enää ole puoluelain tarkoittamaa tukea, tuli voimaan 1.1.2024. Tarkastusvirasto suosittelee, että suorituksista 2023 tehdään vielä ajantasaiset ilmoitukset. Näin puolueiden ja niitä lähellä olevien opintokeskusten välinen yhteistyö raportoidaan läpinäkyvällä tavalla.

Puoluelain mukaisen valtionavustuksen käyttöä ja siirtämistä koskevat menettelyt

Kansallinen Kokoomus r.p. on raportoinut tarkastusvirastolle toimittamassaan vuoden 2023 valtionavustustilityksessään puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen eli puoluetuen käytöstä ja siirtämisestä.

Puolue on vuonna 2023 saanut puoluetukea yhteensä 7 958 482,84 euroa. Puolue on tilityksensä mukaan siirtänyt puoluetukea piirijärjestöille 822 196,26 euroa (10,3 %), naisjärjestölle 397 920,84 euroa (5 %) sekä Kansalliskustannus Oy:lle 1 518 330,00 euroa.

Tarkastus kohdistui myös kustannusyhtiö Kansalliskustannus Oy:lle siirretyn valtionavustuksen käytön valvontaan. Osakeyhtiön valvonnasta on määritelty puoluetuen siirtämistä koskevassa sopimuksessa siten, että yhtiö noudattaa saamansa avustuksen valvonnan osalta puolueen määrittämiä puoluelain ja valtionavustuslain mukaisia ehtoja. Tarkastuksessa saadun selvityksen mukaan valvontaa toteutetaan käytännössä siten, että osakeyhtiön kirjanpidon tuloslaskelma ja tase toimitetaan puoluehallitukselle tiedoksi kuukausittain osana talouskatsausta. Tilinpäätös toimitetaan puoluehallitukselle vuosittain. Valtionavustus käytetään pääasiassa henkilöstökuluihin, eikä osinkoa jaeta. Tarkastuksessa ei tullut ilmi valtionavustuspäätöksen vastaista käyttöä.

Puolue on tehnyt vuoden 2023 puoluetuen siirtämisestä valtionavustuslain 7 §:n mukaisesti sopimukset piirijärjestöjensä ja naisjärjestönsä sekä Kansalliskustannus Oy:n kanssa. Puoluetukipäätökseen on kirjattu vuodesta 2023 alkaen, että valtionavustusta saavan tahon tulee varmistua, että mitään varoja tai taloudellisia resursseja ei mene suoraan eikä välillisesti pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi. Tarkastusvirasto tiedusteli kaikilta valtionavustusta saaneilta puolueilta selvitystä siitä, miten ne ovat varmistuneet puoluetukeen lisätyjen ehtojen noudattamisesta.

Kansallinen Kokoomus r.p. toi ilmi tarkastuksessa, että yhteistyötä tehdään lähinnä kotimaisten ja yleisesti tunnettujen tahojen kanssa. Sopimuskumppaneiden tai alihankkijoiden johtohenkilöiden sekä omistus- ja valvontavaltaa käyttävien henkilöiden osalta tiedot tarkistetaan tarvittaessa. Tarkistukset perustuvat yleisesti saatavilla oleviin tietoihin.

Tarkastusvirasto muistuttaa, että vastuu sopimuskumppaneita, alihankkijoita, siirron saajia, yhteistyökumppaneita ja edunsaajia koskevien pakotteiden selvittämisestä ja oikeellisuudesta on avustuksen saajalla. Toimittajan vakuutus ja valtionavustuksissa siirron saajan vakuutus eivät poista hankinnoissa avustuksen saajan vastuuta, vaan avustuksen saajan on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä asian varmistamiseksi. Valtionavustusta saavien tahojen on suositeltavaa arvioida niiden pakotteiden noudattamiseen liittyviä menettelyjä ja tarvittaessa tarkentaa toimenpiteitä, jotta niiden on mahdollista osoittaa luotettavasti noudattavansa valtionavustuspäätöksen (Valtioneuvoston päätös puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille) liitteen 2 avustusehtojen kohtaa 2.3.

Minna Tyrväinen
johtava tilintarkastaja

JAKELU Kansallinen Kokoomus r.p.